

Tworzenie sanktuarium

Model prewencji nadużyć w Kościele

Helgi Jónsson MD
Psychiatra/Psychoterapeuta

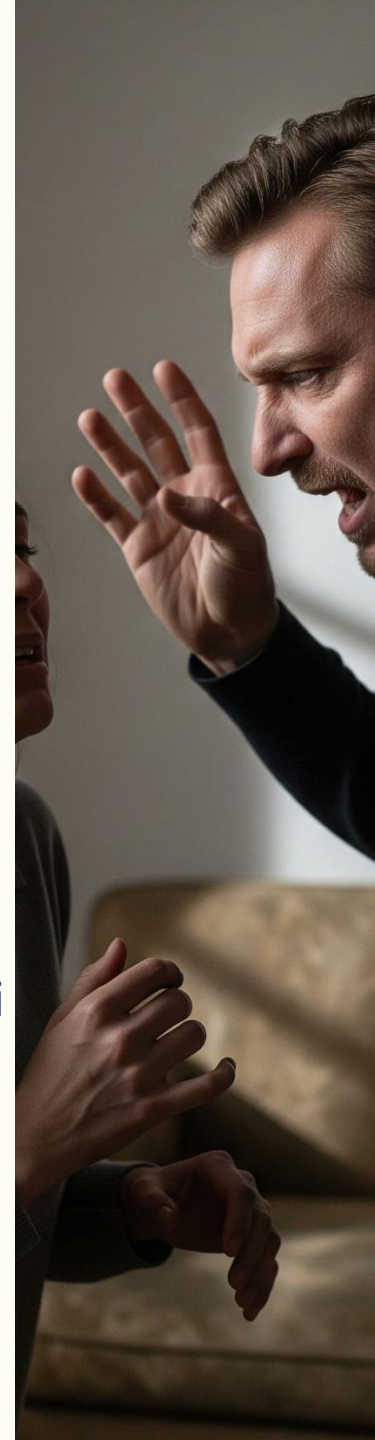
Wołanie Pasterza: Dlaczego jest to ważne

- Jako pasterze Bożej trzody, jesteśmy powołani aby:
 - chronić
 - pielęgnować
 - tworzyć bezpieczne pastwisko
wszystkich powierzonych naszej opiece.
- Przemoc w jakiegokolwiek formie jest naruszeniem tej świętej odpowiedzialności i wyrządza głęboką, trwałą krzywdę jednostkom, rodzinom oraz całemu Kościołowi.
- Naszym celem jest nie tylko reagowanie na kryzysy, ale aktywne oraz intencjonalne budowanie społeczności, w której przemoc jest zatrzymywana u korzeni.

Rozpoznanie sytuacji: Cztery twarze przemocy

- Przemoc to złożony problem, który objawia się na kilka powiązanych ze sobą sposobów. Kluczowe jest posiadanie jasnych definicji, aby móc ją skutecznie rozpoznać.
 - **Przemoc fizyczna:** celowe użycie siły fizycznej w celu spowodowania obrażeń, bólu lub upośledzenia. Obejmuje zarówno uderzenia jak i zaniedbanie — niewypełnianie podstawowych potrzeb fizycznych.
 - **Przemoc psychiczna:** stały wzorzec zachowań przymusowych wymierzonych w psychiczne dobro jednostki, służący kontroli, zastraszaniu oraz podważaniu samooceny i autonomii.
 - **Przemoc seksualna:** każdy akt seksualny dokonany bez swobodnej i wyraźnej zgody osoby uznawany jest za nadużycie. Pojedyncze zdarzenie wystarczy, by je zakwalifikować.
 - **Przemoc duchowa:** nadużywanie wierzeń religijnych, tekstów biblijnych lub autorytetu duchownego w celu kontrolowania, manipulowania i krzywdzenia innych. Jest to wykorzystywanie wiary jako broni.

Głębszy wgląd: Korzenie przemocy

- Aby zapobiegać przemocy musimy zrozumieć jej pochodzenie. Rzadko jest spowodowana przez jeden czynnik.
- Przemoc wynika z złożonej współzależności czynników na wielu poziomach:
 - **Indywidualnym:** własna historia bycia ofiarą przemocy, problemy ze zdrowiem psychicznym, brak wiedzy rodzicielskiej.
 - **Relacyjnym:** konfliktowe relacje rodzinne, przemoc w związku, społeczna izolacja.
 - **Spółecnościowym (nasz kościół):** brak odpowiedzialności, normy tolerujące surową dyscyplinę lub niewspieranie rodzin w trudnościach.
 - **Spółecznym:** normy kulturowe gloryfikujące przemoc lub promujące sztywne role płciowe.

Zapobieganie powinno działać na wszystkich tych poziomach równocześnie.

Dwa główne czynniki umożliwiające przemoc

▪ 1. Nierówność sił:

- Przemoc to nadużycie władzy. (fizyczna, psychologiczna, duchowa).
- **Antidotum:** promuj równość i wzmocnienie pozycji jednostki. Kwestionuj interpretacje teologiczne, które wymagają bezwarunkowego posłuszeństwa wobec ludzkich przywódców lub podporządkowują całe grupy ludzi.

▪ 2. Izolacja społeczna:

- Powszechną taktyką osób stosujących przemoc jest izolowanie ofiary, ponieważ przemoc rozwija się w ukryciu.
- **Antidotum:** buduj głęboką, autentyczną wspólnotę. Wspieraj małe grupy, mentorskie relacje i posługi, które wzmacniają więzi społeczne. Społeczność, która jest połączona, jest również chroniona.

- **Musimy aktywnie przeciwdziałać tym czynnikom.**

Zapobieganie: przerywając cykl

- Głównym celem jest zapobieganie przemocy zanim się ona zdarzy.
- Wymaga to podejścia wielopoziomowego:
 - **Przeciwdziałanie czynnikom społecznym:** ograniczanie biedy i nierówności ekonomicznych, znanych jako czynniki ryzyka przemocy domowej. Edukacja publiczna odgrywa kluczową rolę w zmianie norm kulturowych tolerujących przemoc.
 - **Pomoc dla opiekunów:** zapewnienie pomocy przeciążonym i zestresowanym opiekunom jest kluczowym elementem prewencji. Może obejmować zachętę do odpoczynku, terapie oraz grupy wsparcia.
 - **Wzmacnianie rodzin:** kształtowanie opiekuńczych umiejętności rodzicielskich i zapewnianie rodzinom dostępu do rozbudowanych sieci wsparcia społecznego buduje odporność i działa jak bariera ochronna przed przemocą.

Centers for Disease Control and Prevention. (2019). *Preventing Child Abuse & Neglect: A Technical Package for Policy, Norm, and Programmatic Activities*. [Fictional citation for prevention strategies]

World Health Organization. (2020). *INSPIRE: Seven strategies for ending violence against children*. [Fictional citation for prevention strategies]

Zapobieganie fizycznej i psychicznej przemocy w naszej społeczności

- **Główna zasada:** ograniczać napięcia w rodzinie i dostarczać rodzicom pozytywne narzędzia wychowawcze.
- **Korzystaj ze strategii opartych na dowodach naukowych:**
 - **Promuj programy wspierające pozytywne rodzicielstwo:** niektóre z nich wykazano jako skuteczne w redukcji surowych metod dyscypliny i udokumentowanego maltretowania. Zasięgnij rady w ministerstwach ds. Rodziny i Dzieci.
 - **Pokazuj i ucz, jak budować zdrowe relacje:**
 - W lekcjach przedmażeńskich i programach małżeńskich wprost ucz umiejętności zdrowego komunikowania się, rozwiązywania konfliktów i okazywania wzajemnego szacunku. To skuteczna prewencja przemocy psychologicznej.
 - **Wspieraj rodziny konkretnymi działaniami:**
 - Stwórz trwały fundusz dobroczynny lub punkt dystrybucji żywności, aby ograniczyć stres związany z finansami, będący kluczowym czynnikiem przemocy.
 - Zainicjuj programy zapewniające realną pomoc, taką jak opieka nad dziećmi dla przeciążonych rodziców czy posiłki dla nowo upieczonych matek.

Zapobieganie nadużyciom seksualnym: bezpieczne środowisko

- Kształtuj kulturę zgody oraz wdrażaj przejrzyste procedury bezpieczeństwa.
- **Wdrażaj solidną politykę ochrony dzieci:**
 - Obowiązkowo weryfikuj przeszłość wszystkich pracowników i wolontariuszy pracujących z dziećmi i młodzieżą.
 - Reguła „dwóch dorosłych”: nigdy nie pozwalaj, by jeden dorosły był sam z dzieckiem lub grupą dzieci.
 - Wyraźne procedury nadzorowania korytarzy, klas i wydarzeń poza terenem kościoła.
- **Edukacja w zakresie zgody i ochrony ciała:**
 - Wyposaż dzieci, rodziców i liderów służby wśród dzieci w zasoby z programów naukowo sprawdzonych, które zwiększają ochronne zachowania dzieci. Ucz dzieci pojęć „dobry dotyk/zły dotyk” i upoważniaj je do mówienia „nie” oraz zgłaszania dorosłemu, któremu ufają.
- **Wzmacnianie roli świadków:**
 - Ucz liderów młodzieży, personel i członków kościoła rozpoznawania zagrożeń oraz bezpiecznego działania. Tworzy to odpowiedzialność całej społeczności za ochronę.

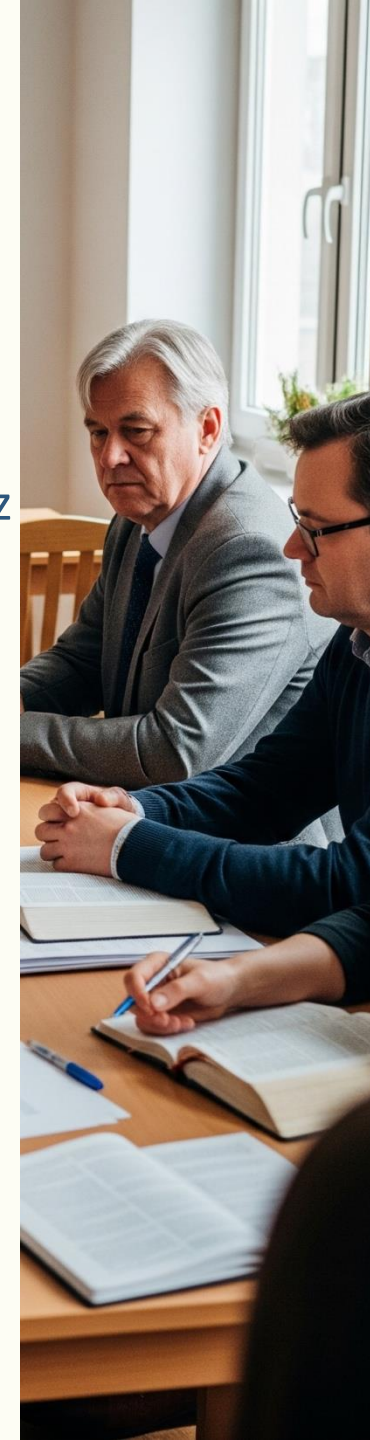
Zapobiegając przemocy duchowej: Wyzwanie przywódców

- Do przemocy duchowej dochodzi, gdy władza duchowa jest wykorzystywana do kontroli innych.
- Działania prewencyjne mają na celu ustanowienie *odpowiedzialnego* autorytetu, a nie jego usunięcie.
- Podstawowe procedury ochronne w instytucji:
 - **Wprowadź formalny kodeks postępowania etycznego:** dokument ten powinien być jawny dla pastorów, starszych zboru i liderów. Powinien jasno określać nierówności władzy, zabraniać wykorzystywania i wymagać zgłaszania podejrzeń nadużyć organom zewnętrznym, zamiast ograniczać się do działań wewnętrznych.

Zapobiegając przemocy duchowej: Wyzwanie przywódców

- **Stwórz skuteczne struktury nadzoru i odpowiedzialności:**
 - **Pluralizm przywództwa:** Zapewnij, że zarządzanie odbywa się przez radę lub zespół starszych, nigdy przez jednego autokratycznego lidera. To zapewnia niezbędne mechanizmy kontroli i równowagi.
 - **Niezależny nadzór:** Stwórz jasny, bezpieczny i poufny proces, w którym członkowie mogą zgłaszać skargi do niezależnego organu (np. komisji ds. bezpieczeństwa z zewnętrznymi doradcami) bez obawy przed odwetem.
- **Kształtuj zdrową kulturę duchową:**
 - Aktywnie wspieraj zadawanie pytań w duchu szacunku oraz krytyczne myślenie. Represje wobec odmiennych opinii sprzyjają powstawaniu nadużyć.
 - Nauczaj i dawaj przykład przywództwa opartego na służbie, pokorze i umacnianiu innych, zamiast na władzy i dominacji.

Możliwy następny krok

- Aby zamienić wiedzę w działanie, potrzebne są świadome, przemyślane kroki.
- **Poziom wspólnoty (cały kościół):**
 - **Przeprowadź inspekcję bezpieczeństwa:** zrewiduj i wzmocnij politykę ochrony dzieci.
 - **Stwórz i wprowadź kodeks etyczny:** przygotuj formalny Kodeks Etyki dla wszystkich liderów.
 - **Uruchom program dla rodziców:** zapewnij sekretariatowi dzieci i rodzinny sprawdzone materiały pomagające wzmocnić umiejętności wychowawcze rodzin.
- **Poziom relacji (służba):**
 - **Zdolności do zdrowych relacji:** upewnij się, że programy dla narzeczonych, małżonków i młodzieży uczą rozwiązywania sporów, zgody i wzajemnego szacunku.
 - **Rozmawiaj o seksie:** rozmawiaj wprost o równości i wartościach z młodymi ludźmi.
- **Poziom Indywidualny (reagowanie na incydenty):**
 - **Ustal wyraźne zasady raportowania:** stwórz i publicznie udostępnij proces zgłaszania niepokojących sytuacji, w tym zgłaszanie ich organom zewnętrznym.
 - **Opieka uwzględniająca skutki traumy:** upewnij się, że zespoły opieki duszpasterskiej reagują na zgłoszenia z uwierzeniem i współczuciem oraz dysponują zweryfikowaną listą doradców do skierowań.

Siła zdrowej wspólnoty

- Prewencja w oparciu o zdrową kulturę społeczności.
- Najskuteczniejszą formą prewencji jest zdrowa kultura wspólnoty oparta na:
 - **Łasce i wzmacnianiu:** miejsce, w którym ludzie mogą zadawać pytania i wyrażać odmienne zdanie bez obawy przed karą.
 - **Wolności sumienia:** podkreślenie indywidualnej niezależności i osobistej więzi z Bogiem.
 - **Bezpiecznej przestrzeni dla osób pokrzywdzonych:** wspólnota, która reaguje na ujawnienia z wiarą i wsparciem, nigdy nie wywierając presji na przebaczenie ani pojednanie z sprawcą.
- Tworząc kulturę, która odpowiada na głębokie ludzkie potrzeby przynależności i sensu, chronimy naszych członków przed manipulacyjnymi obietnicami systemów przemocowych.

Prawo wolności:

- **Miłość może istnieć i rozkwić tylko w atmosferze całkowitej wolności.**
 - Nasze umysły zostały zaprojektowane do rozwoju w środowisku opartym na zaufaniu i wolności, a nie na strachu i kontroli.
 - Ta zasada odnosi się zarówno do naszej relacji z Bogiem jak i z innymi ludźmi.

Based on the work of Dr. Timothy Jennings in "The God-Shaped Brain" and "The God-Shaped Heart"

Wolność wymaga odpowiedzialności

- **Fundamentalna granica:** twoja wolność do działania, mówienia czy dokonywania wyborów kończy się dokładnie tam, gdzie zaczynają się prawa, bezpieczeństwo i dobro drugiej osoby.
- **Wolność vs. Przemoc:** używanie „wolności” jako pretekstu do kontrolowania, krzywdzenia lub naruszania granic drugiej osoby nie jest przejawem wolności – to jest definicja przemocy
- **Prawdziwa wolność dla każdego jest możliwa tylko wtedy gdy jest połączona z:**
 - odpowiedzialnością
 - empatią
 - szacunkiem w stosunku do innych

To nie broń dla mocnych, lecz wspólne prawo przysługujące wszystkim.

Stracisz każdą osobę,
którą będziesz próbował
kontrolować.

Ty Gibson, Facebook 27/7/2020

Bóg jako oprawca tworzyłby
wspólnoty, które same stają się
opresyjne!

Bóg Miłosierny
ukształtuje kościoły,
które będą odzwierciedlać
Jego miłość i miłosierdzie

Dziękuję!

All photos are made by Gemini AI

